

مدیریت پرورش جوجه بوقلمون

نگهداری بوقلمون در سنین جوجگی، یکی از مشکلترین مراحل پرورش بوقلمون است. بوقلمون های جوان نیز در مقابل عوامل بیماری زا کاملاً حساسند از اینرو باید توجه فراوانی به آنها مبذول داشت. امروزه در اغلب کشورها بوقلمون را بصورت تجارتي و به تعداد زیادی نگه داری میکنند و تعداد معدودی از شرکتهای اصلاح نژادی، سویه های تجارتي مخصوص به خود را ارائه میدهند که از ضریب تبدیل و قدرت رشد بسیار بهتری نسبت به دیگر نژادها برخوردارند.

در طریقه پرورش به صورت صنعتی، باید با تحت نظر گرفتن شرایط محیطی تمامی نیازهای بوقلمون را در نظر گرفت تا با تنظیم حرارت، تهویه، بهداشت و بالاخره جایگاه حداکثر نتیجه مطلوب حائز شود.

حرارت: حرارت در هفته های مختلف باید به قرار زیر باشد:

اواخر هفته اول 32 درجه - اواخر هفته دوم 29 درجه - اواخر هفته سوم 26 درجه - در اواخر هفته چهارم 24 درجه (در تمام این مدت حرارت سالن نباید از 24 درجه سانتی گراد کمتر گردد) اواخر هفته پنجم 21 درجه و اواخر هفته ششم 18 درجه سانتی گراد.

در روزهای اول جوجه ها نباید از منبع حرارتي دور شوند چون ممکن است سرما بخورند. اگر از دستگاه مادر مصنوعي استفاده میشود باید دور دستگاه مادر حصارى کشید تا از آن دور نشوند و یا اگر از هیتر استفاده میشود باید تمامی سالن حرارت یکنواخت و مناسب (32 درجه سانتی گراد) داشته باشد.

تهویه و رطوبت: برای رشد معمولی جوجه بوقلمون هوای تازه و تمیز ضرورت دارد. به وسیله استفاده از پنجره های تهویه ای و همچنین هواکشهای برقی میتوان تهویه را کنترل کرده که البته تهویه نباید سبب سرد شدن سالن گردد. هنگام ورود به سالن میتوان وضعیت تهویه را بخوبی تشخیص داد، زیرا وجود هرگونه بوی نامناسب دلیل عدم و نقص تهویه است. تهویه نامناسب از طرفی سبب کم کردن رطوبت میشود، وجود رطوبت در داخل سالن نیز یکی از نشانه های نقص تهویه است. سالن نگهداری جوجه ها همیشه باید خشک نگهداری شود و اگر خشکی هوا بیش از حد لازم باشد رشد پرها کم شده و وضعیت پرها نامناسب میگردد.

بهداشت و بهسازی: جلوگیری و پیش گیری از بیماری مستلزم رعایت اصول بهسازی و بهداشت است. از اینرو باید لانه و همچنین وسائل را قبل از ورود و پایان هر دوره به خوبی شست و ضد عفونی نمود.

فضای لازم: فضایی که باید در اختیار جوجه بوقلمون باشد: در هفته اول 30 جوجه در هر متر مربع، در هفته 2 ~ 4 تعداد 20 جوجه، در هفته 5 ~ 6 تعداد 10 جوجه، در هفته 7 ~ 8 تعداد 8 جوجه، در هفته 9 ~ 12 تعداد 5 عدد و در هفته 13 ~ 20 تعداد 2 ~ 3 بوقلمون در هر متر مربع.

وسائل نگهداری جوجه بوقلمون: وسائلی که برای پرورش و نگهداری جوجه بوقلمون به کار میرود تقریباً کاملاً شبیه به آن چیزی است که در پرورش جوجه های مرغ به کار میرود.

استفاده از نور برای پرورش بوقلمون: در 48 ساعت اول باید در تمام مدت شبانه روز از روشنایی در سالن نگهداری جوجه بوقلمونها استفاده کرد. بعد از اینکه جوجه بوقلمون ها به خوردن و آشامیدن عادت کردند باید به مرور نور را کم کرد به طوری که در سن 2 هفتگی به حداقل مقدار روشنایی رساند. معمولاً مقدار 13-14 ساعت نور در شبانه روز برای بوقلمون ها از سن 2 هفتگی به بعد کافی است. شدت نور نیز مهم است معمولاً در 48 ساعت اول باید از نور شدید تر و سپس از نور ضعیف تر استفاده نمود. طبق آزمایشی که در انگلیس انجام شده، نور قرمز و سبز هر دو اثر خوبی از نظر رشد نسبت به نور سفید در بوقلمونها دارند. ولی وقتی که شدت انوار مذکور به اندازه شدت نور سفید است اختلافی از نظر میزان رشد در بوقلمون ها دیده نشده است، از اینرو به نظر میرسد مسئله شدت نور مهمتر از رنگ آن است. بوقلمونها نیز مانند مرغها در نور آبی قادر به دیدن نیستند از اینرو هنگام گرفتن آنها میتوان از نور آبی استفاده کرد. به هر حال استفاده از نور، به مدت 24 ساعت اثر بدی بر بوقلمون دارد. طرز استفاده کردن از نور در پرورش بوقلمونها بستگی به نژاد و طرز نگهداری و بالاخره سن فرستادن آنها به کشتارگاه دارد ولی از نظر راهنمایی از نور میتوان به طریقه زیر استفاده کرد:

0~6 هفتگی: در 48 ساعت اول به طور دائمی از نور استفاده میشود، سپس میزان روشنایی را به مرور به 14 الی 18 ساعت میرسانند (کم کردن نور باید به طور آهسته و تدریجی صورت گیرد).

6~22 هفتگی: از 14 ساعت نور با شدت کم استفاده میشود.

22~30 هفتگی: مدت روشنایی روز را به 10~12 ساعت میرسانند.

پرورش جوجه بوقلمونها: برای نگهداری جوجه بوقلمون باید عملیات زیر انجام داد:

قبل از ورود جوجه ها باید تمام وسائل نگهداری لانه را شستشو و ضد عفونی کرد و سپس وسائل را بدقت چید ماشین مادر را گرم و یا هیتر را روشن کرد و تهویه را در وضع مناسبی قرار داد. از ریختن جوجه ها تعداد بیش از حد استاندارد در متر مربع باید خودداری کرد. به مسئله تغذیه جوجه بوقلمونها نیز باید در روزهای اول توجه فراوانی نمود.

در روش پرورش در روی بستر حتما باید از بستر مناسب استفاده کرد. در روزهای اول باید بستر را با پارچه و یا کاغذ پوشاند تا جوجه بوقلمون ها از مواد بستر نخورند (البته میتوان از جعبه هایی که برای حمل و نقل جوجه ها استفاده میشود نیز استفاده کرد) همینکه طرز غذا خوردن را یاد گرفتند میتوان کاغذ ها را برداشت. در بعضی از سالن های پیشرفته بوقلمون از کف های توری یا نرده ای (wire floor) نیز استفاده میکنند این کفها، بسیار بهداشتی است ولی گران تمام میشود و جوجه بوقلمونها نیز نمیتوانند براحتی روی آنها راه بروند و اغلب ممکن است دچار ناراحتی و ضعف پا و پنجه گردند.

جوجه بوقلمونها برعکس جوجه مرغها خوردن و آشامیدن را به خودی خود یاد نمیگیرند. از اینرو باید به آنها اموختن آموختن طرز آشامیدن و خوردن یکی از اشکالات پرورش بوقلمون است. برای اینکه جوجه بوقلمون ها را به خوردن ترغیب کنند، عده ای از جو خورد شده، عده ای از شیر و برخی از تخم مرغ پخته و خرد شده و یا غذای سبز استفاده میکنند. برخی از تولید کنندگان تعدادی جوجه بوقلمون مسن را بین جوجه بوقلمون های یکروزه رها میکنند تا توسط آنها خوردن و آشامیدن را فراگیرند (که البته این روش به خاطر ریسک بالای ابتلا به بیماری در جوجه ها امروزه منسوخ شده است و فقط در شرایط روستایی گاهی از آن استفاده میکنند) زیرا به طور کلی بوقلمونها نسبت به مرغها، بسیار کودن هستند به طوری که در نگهداری بوقلمون به طور طبیعی مرغ مادر بخوبی از جوجه های خود مراقبت نمیکند و اغلب جوجه های خود را تلف میکند و یا در مقابل پرندگان دیگر از جوجه های خود دفاع نمیکند. همچنین اگر در روی تخم خوابیده باشد ممکن است چند روز بدون غذا بخوابد و اگر او را بزور جهت خوردن خوراک از روی تخم بلند کنند ممکن است پس از سیر شدن فراموش کند که باید دوباره در روی تخم ها بخوابد از این جهت ممکن است با اندک غفلتی تخمها خراب شوند (البته در محیط روستایی و غیر صنعتی).

جوجه بوقلمون ها نیز بسیار کم هوش و بی استعداد است و از این رو یکی از اشکالات اولیه پرورش بوقلمون عدم فراگرفتن طرز غذا خوردن و آشامیدن است. باید در روزهای اول نهایت دقت و توجه و حوصله را نمود تا جوجه ها طرز خوردن و آشامیدن را فرا بگیرند وگرنه در طی روزهای اول شاهد تلفات بسیار بالایی خواهیم بود.

در پرورش جوجه بوقلمونها باید دقت نمود که سالن تا مرز امکان دارای گوشه یا زاویه نباشد چون ممکن است که با جمع شدن جوجه ها در یک گوشه روی هم شاهد تلفات ناشی از خفگی در آنها باشیم. پس بهتر است سالن ما حالت بیضی مانند داشته باشد.

بوقلمون ها معمولا در بین 20~28 هفتهگی به سن بلوغ میرسند که البته این امر بستگی به نوع و سویه و بالاخره جنس دارد. معمولا نژادهای سبک کمی زود تر از نژادهای سنگین به سن بلوغ میرسند. فصل جوجه کشی و همچنین طرز نگهداری نیز کم و بیش در تسریع یا تاخیر بلوغ اثر دارد. مسئله تشخیص رسیدن به سن بلوغ بسیار مهم است زیرا وقتی که پرنده به سن بلوغ میرسد گوشت از نظر کیفیت به حداکثر مرغوبیت خود میرسد و بعد از آن با چربی گرفتن بدن از کیفیت آن کاسته میشود.

اکنون سعی میشود که بوقلمون ها را از نظر بلوغ زود رس کنند به این معنی که زودتر به سن بلوغ برسند. به این ترتیب

تاریخ فرستادن بوقلمونها به کشتارگاه به جلو خواهد افتاد ، در ایران معمولاً بوقلمون های ماده را در 16 هفتگی به بازار میفرستند زیرا پس از آن دیگر رشد نمیکند ولی بوقلمون نر را تا 26 هفتگی نگاه میدارند . وزن زنده بوقلمون های ماده 5/7 kg ~ و وزن نرها در حدود 12~13kg است (که البته این مقادیر برای نژادهای مختلف متفاوت است و این اعداد فقط به صورت میانگین ذکر شده اند) . راندمان غذایی بوقلمون به طور متوسط معمولاً 5 به 1 است یعنی به ازای هر 5 kg غذا 1 kg وزن زنده به دست می آید . امروزه موسسات اصلاح نژادی توانسته اند این مقدار را با روشهای اصلاحی بهبود بخشند .